

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Інгульського районного суду міста Миколаєва

25.04.2025

Миколаїв, 2025

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі ст. 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 25.04.2025 групою НПМ здійснено відвідування Інгульського районного суду міста Миколаєва.

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Дубова Тетяна Віталіївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Задорожний Анатолій Євгенович, представник громадської організації (регіональний координатор по зв'язкам з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

Загальна інформація.

Інгульський районний суд міста Миколаєва (далі - суд) знаходиться за адресою: вулиця Космонавтів, 81/16, місто Миколаїв, Миколаївський район, Миколаївська область, 56500.

Керівництво суду:

Кокорєв В'ячеслав Валентинович, голова суду;

Поліщук Ірина Олексіївна, керівник апарату суду.

Під час проведення відвідування суду відзначено, що керівництво суду забезпечило безперешкодний доступ до всіх приміщень суду.

Штатна чисельність працівників становить 69 осіб, фактично – 58 осіб. Згідно зі штатним розписом кількість штатних посад суддів – 14, здійснює правосуддя – 9 суддів.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Миколаївській області.

З 2017 року суд розміщений на другому, третьому і четвертому поверхах восьмиповерхової будівлі. У будівлі суду облаштовано два входи/виходи – основний (центральный) та службовий (конвойний).

На вході до приміщення суду розміщено інформацію про найменування судового органу (фото 1).

У приміщеннях суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правила та обов'язки учасників судових процесів, способами зв'язку з Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини тощо (фото 3).

При вході до приміщення суду на другому поверсі розміщено пост співробітників Служби судової охорони, що забезпечують пропускний режим та здійснюють реєстрацію відвідувачів суду, громадський порядок і захист усіх учасників судового процесу. Наявний стаціонарний металодетектор аروحного

типу в технічно справному стані (фото 4). Відеоспостереження ведеться на вході до суду та у вестибюлях на кожному з поверхів.

На пропускному пункті наявна аптечка для надання першої домедичної допомоги, яка укомплектована необхідними медичними засобами та препаратами, що відповідають актуальним термінам придатності.

Для здійснення правосуддя у суді облаштовано 12 залів судових засідань, з яких 3 для розгляду кримінальних справ. В усіх трьох залах встановлено загородження зі спеціального захисного скла для розміщення підсудних (засуджених) (фото 5), а також встановлені системи відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференції.

Вікна зали судового засідання для розгляду кримінальних справ заграбовані, що дозволяє забезпечити безпеку в суді та відповідає вимогам пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція).

Доставлення обвинувачених та засуджених осіб до приміщення суду здійснюється Ротою конвойної служби Головного управління Національної поліції в Миколаївській області та військовослужбовцями Національної гвардії України, окремим входом, який розміщений у внутрішньому дворі.

Заїзд конвойного автотранспорту для посадки (висадки) обвинувачених здійснюється через внутрішній двір.

Маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань є цілком ізольований, конвоювання здійснюється закритими для сторонніх осіб коридорами і сходами (фото 6).

У суді облаштовано вісім камер для тримання підсудних (засуджених) та приміщення конвою. Кожна камера обладнана лавою для сидіння та металевими дверима з накладними замками, зовнішніми запорами та оглядовими вікнами. Вікна у камерах відсутні. Штучне освітлення внутрішніх приміщень камер задовільне. Поруч із камерами облаштовано окремий санвузол для підсудних.

На час відвідування обвинувачені (підсудні), засуджені в суді не перебували.

Випадки заподіяння смерті утримуванням або тілесних ушкоджень в суді не відбувалися.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групою НПМ здійснено 31.08.2021.

За результатами попереднього відвідування групою НПМ надані наступні рекомендації, зокрема забезпечити:

вільний доступ до питної води для обвинувачених (підсудних), засуджених в залах судових засідань;

приміщення для утримання обвинувачених (підсудних), засуджених штучним освітленням;

наявність аптечки першої домедичної медичної допомоги.

Слід зазначити, що недоліки і порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, усунуто.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Під час відвідування суду встановлено порушення вимог пункту 6.5.2 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) та пункту 10 Інструкції, згідно з якими, кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ.

Таким чином у суді, де розташовано три зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано дев'ять камер. Натомість у суді в облаштовано вісім камер, що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізолюваного тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

2. У порушення Кодексу цивільного захисту України, у будівлі суду відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

3. У порушення пункту 14 Інструкції, відсутній обладнаний бокс або огорожена стоянка для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених, що не дозволяє забезпечити безпеку в суді (фото 7).

Порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя (статті 21 Конституції України, статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

Відповідно до вимог ДБН В.2.2–40:2018 «Інклюзивність будівель та споруд. Основні положення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН Інклюзивність), доступність для маломобільних

груп населення повинна забезпечуватися фізичною можливістю і зручністю потрапляння та пересування об'єктом.

4. Так, у порушення вимог пунктів 6.1.8 ДБН Інклюзивність, приміщення суду не обладнано внутрішніми пандусами, вертикальним підйомником, а наявний ліфт не відповідає встановленим розмірам по ширині та глибині, у зв'язку з чим маломобільні групи населення, без сторонньої допомоги, не можуть вільно пересуватись приміщеннями суду (фото 8).

5. У порушення вимог пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарний вузол у приміщенні суду не пристосований для користування маломобільними групами населення у зв'язку з відсутністю у них поручнів та можливості людині на кріслі колісному потрапити до санітарної кімнати.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

6. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, будівлі суду не обладнані кімнатами для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга No 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Інші порушення

7. Установлено порушення вимог пункту 7.1.1 ДБН В.2.2-26:2010, яким передбачено впровадження конструктивно-технологічних заходів для забезпечення безпеки працівників суду, відвідувачів та громадського порядку в будівлі суду.

Згідно з цими вимогами, розподіл приміщень за зонами доступності є визначальним критерієм для проектування інженерно-технічних засобів охорони, з урахуванням потенційних шляхів втечі або несанкціонованого проникнення, а також наявності матеріальних цінностей тощо.

Проте, фактично в суді не дотримано зазначених вимог, зокрема на третьому і четвертому поверхах відсутні пости Служби судової охорони та

відповідні технічні засоби безпеки, що створює загрозу для охорони суддів, учасників судового процесу та працівників суду.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державної судової адміністрації Миколаївської області:

Вжити заходи щодо запобігання порушенням, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

2. Інгульському районному суду міста Миколаєва:

2.1. Опрацювати питання щодо облаштування у суді камери для підсудних (засуджених) площею не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;

2.2. Опрацювати питання щодо створення для маломобільних груп населення відповідних умови доступу до приміщень суду;

2.3. Опрацювати питання щодо обладнання боксу для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті (при неможливості обладнання боксу) біля зовнішнього спеціального входу.

2.4. Опрацювати питання щодо облаштування у будівлі суду найпростіше укриття;

2.5. Опрацювати питання щодо облаштування у будівлі суду кімнати для роботи адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

**Керівник групи НІМ
Головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого
Верховної Ради України з прав людини
в Миколаївській області**

Тетяна ДУБОВА

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

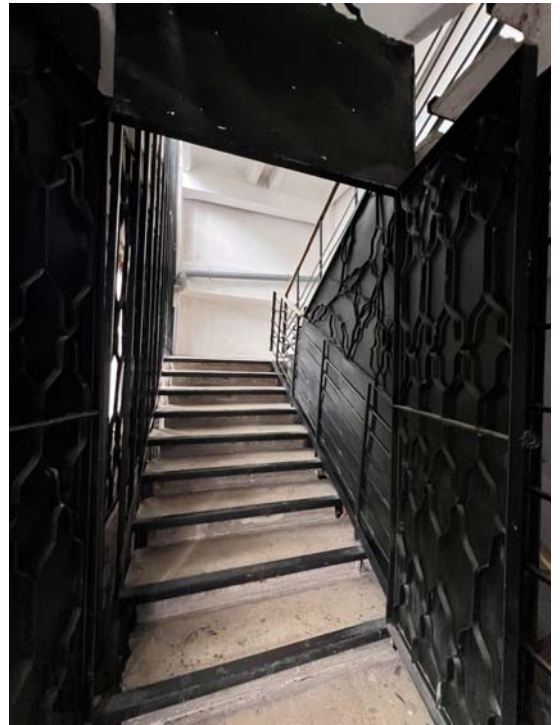

Фото 7

Фото 8

